No. 112.

JAVASCHE COURANT.

DONDERDAG den 23sten September 1830.

OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *den 22sten september 1830.*

Heden ochtend vroegtijdig, hebben wij het genoegen gehad Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, in deze hoofdplaats terug te zien. Zijne Excellentie was gedurende den nacht, met de stoomboot, op de reede gekomen, en heeft zich, kort na het aanbreken van den dag, vergezeld van de kommissie, welke de eer gehad heeft Haar van boord afteehalen, naar wal begeven, alwaar zij door de heeren Raden van Indië en verdere Civiele en Militaire autoriteiten, overeenkomstig de reeds bekend gemaakte eerbewijzingen, is ontvangen.

Zijne Excellentie heeft vervolgens het genoegen gehad, Mevrouw *Van den Bosch* en familie, in welstand op Rijswijk te ontmoeten.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

EUROPESCHE BERIGTEN.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN, *den 26sten mei 1830.*

De toestand des Konings heeft in het begin dezer week niet volkomen beantwoord aan de hoop, die tegen het eind der vorige gekoesterd werd. Zondag ll. verscheen op nieuw, in het ziekte berigt, de vermelding eener van tijd tot tijd belemmerde ademhaling. Reeds vroeger had men noodig geoordeeld ook den Heer *Tierney* weder bij den Koning te roepen. Het bulletin van maandag zegt dat de teekens dezelfde blijven, maar dat Z. M. eenen slapeloozen nacht heeft doorgebragt. Hetgeen echter den meesten indruk op het publiek gemaakt heeft is dat de ministers noodig geoordeeld hebben, uit hoofde van 's Konings ziekte, eenen buitengewonen maatregel aan het Parlement voor te stellen. Maandag namiddag werd daartoe eene koninklijke boodschap bij de beide kamers ingebragt. Zij verlangt, aangemerkt de moeijelijkheid welke Z. M. ondervindt om deszelfs handteekening onder staatstukken te plaatsen, dat het Parlement daarin door eene verordening voorzie. Bij adres is door beide de kamers geantwoord, dat met den meesten spoed aan het koninglijk verlangen voldaan zal worden, en ook heeft heden reeds bij de Pairs de Lord Kanselier de middelen voorgeslagen waardoor men acht dat het best 's Konings eigene teekening vervangen kan worden. De ministers oordeelen dat het voegzaamst hiertoe een gesneden stempel gebruikt zou kunnen worden, welks opdrukken aan eene onder 's Konings handteekening te benoemen en beëdigde commissie toe vertrouwd zou kunnen worden. De ministers zouden, op hunne verantwoordelijkheid, bewaarders van den stempel wezen, en de commissie zou denzelven niet mogen gebruiken dan in tegenwoordigheid van Z. M., op stukken in dorso uitgedrukt hebbende den aard van derzelver inhoud, en welke endossering door drie der ministers geteekend zou moeten zijn; daarenboven zou een der stempelbewaarders het gebruik met zijn handschrift op het stuk moeten bekrachtigen; eindelijk zou de voorgeslagen bill Z. M. niet beletten kunnen om, daartoe willens en in staat, eigenhandig te teekenen, in welk geval zij zijn zou als niet genomen. De Lord Kanselier sloeg voor, om de bill reeds des anderen daags (dat is heden) voor de tweede maal te lezen, doch hiertegen heeft Lord *Grey*, die ook in de vorige zitting, gelijk de Heer *Brougham* bij de Gemeenten, bedachtzaamheid had aangeraden, omdat het een besluit zonder voorbeeld was en dat een voorbeeld daarstellen zou, zich verzet, zoodat de tweede lezing op donderdag aanstaanden (overmorgen) bepaald is geworden. De *Courier* merkt aan, dat eene teekening bij stempel zoo hij meent niet zonder voorbeeld is, maar in de tijden van Koningin *Anna* insgelijks heeft plaats gehad.

Op de fondsen heeft het voorgevallene minder invloed geoefend dan men zou kunnen denken, hetwelk de *Times* aan den overvloed van kapitalen toeschrijft en aan de moeijelijkheid om gelden voordeelig te beleggen. Ook was het bulletin van gisteren ochtend weder eenigzins gunstiger; het luidde als volgt: "De Koning heeft den dag van gisteren zeer ongemakkelijk *(uncorfortablij)* doorgebragt, en gevoelt zich dezen morgen beter." Van onderscheiden kanten wordt over de oppervlakkigheid dezer berigten geklaagd. De *Express*, een dagpapier dat te Windsor uitkomt, merkt aan, dat de natie tot heden nog niets van den ondersteldеn aard der ziekte vernomen heeft, en alleenlijk hoort van teekens, betere teekens, zachtere teekens, gunstiger teekens. Veel scherper drukt zich een heelkundig blad uit, dat trouwens door het bijtende van deszelfs artikels bekend is. Het is de *Lancet*, die na aangemerkt te hebben, dat het eenigste der uitgedrukte ziekte teekenen, te weten de belemmerde ademhaling, uit de geringste en ook uit de zwaarste ongesteldheid ontstaan kan, berigt dat Z. M. de gewigtige, somtijds door koud vuur gevolgde bewerking der punctuur aan de beenen ondergaan heeft, zonder dat het publiek daarvan iets had mogen vernemen. Men had zelfs tot dezer verrigten niet Zr. Ms. sergeant chirurgijn (zoo als de titel is) den beroemden Sir *Astley Cooper* geroepen, maar eenen man van veel minderen naam, en de geheele omstandigheid zou onbekend gebleven zijn: bijaldien niet de ijdelheid van dezen man grooter geweest ware dan deszelfs bescheidenheid. Eindelijk gaat de *Lancet* zelfs zoo verre van te verstaan te geven, dat beurs-operatiën invloed hebben op den aard der ziekte-berigten. Wij laten het berigt van *de Lancet* voor hetgeen het zijn mag, gelijk dan ook de *Times*, die het in deszelfs geheel overneemt, het door geene aanmerking doet verzeld gaan.

Eene staatsgebeurtenis, die met 's Konings toestand mogelijker wijs in verband kan staan, is het ll. maandag bij het Parlement aangekonde besluit van Prins *Leopold* om voor de souvereiniteit van Griekenland te bedanken. De stukken, tot dit besluit en de jongste onderhandelingen betrekkelijk, zijn aan beide kamers medegedeeld. 's Prinsen drijveer, zegt men, is niet ontevredenheid omtrent geldelijken onderstand; de grond welken hij aanvoert is, dat de Grieken niet vergenoegd zijn met de vastgestelde grenslijn, voor zoo verre dezelve westwaarts den Aspropotamo of Achelous volgt en niet, gelijk aanvankelijk verwacht was, tot aan de Ambracische golf gebragt is. Hierdoor, zeggen zij, wordt eene streek gronds, die reeds in hunne magt was, aan de Turken onvergeven. Onze bladen voeren hier tegen aan, dat Negropont of Eubea, waar de Grieken niets bezitten, aan hen gegeven wordt; doch, zoo het bezit beslissen moet en iets is, hetwelk compensatie vereischt en daarvoor vatbaar is, mag men vragen, welke vergoeding Griekenland erlangt voor het ongelukkige eiland samos, hetwelk ondanks deszelfs ligging bij de Aziatische kust, zijne onafhankelijkheid gedurende den ganschen oorlog zoo dapperlijk gehandhaafd heeft. Aan de beurs waren de Grieksche fondsen die zaturdag slecht stonden, gisteren weder williger; maar er is veel speculatie omtrent de vraag, aan wien men nu de Grieksche souvereiniteit zal opdragen. De *Courrir* zegt, aan het slot zijner beursberigten van maandag: "Er is een loopend gerucht *(a current rumour)* dat de tweede zoon van den Koning der Nederlanden de nieuwe Souverein van Griekenland moet worden."

Aanspraak van den heer G. SCHIMMELPENNINCK, *President der Nederlandsche Handel-Maatschappij, bij de opening der gewone jaarlijksche bijeenkomst van den Raad dier Maatschappij, op den 24sten Mei 1830.*

WEL EDELE GESTRENGE HEEREN!

Bij het op nieuw vervullen van de taak, om U Wel Ed. Gestr. in deze jaarlijksche zitting van den Raad, van het bij de Nederlandsche Handel Maatschappij voorgevallene verslag te doen, strekt het mij tot een wezenlijk genoegen U Wel Ed. Gestrenge te kunnen mededeelen, dat, zoo de handelingen der Maatschappij, gedurende het afgeloopene jaar, weder in ruime mate aan het algemeene welzijn, dienstbaar zijn geweest, zulks niet ten koste van nieuwe opofferingen heeft plaats gehad.

Er bestaat, zoo ik verneem, nog te meer reden om over deze uitkomst voldaan te zijn, wanneer men let oog slaat op de ongunstige omstandigheden, wier invloed zich op nieuw, gedurende het verloopene jaar, in den werkring der Maatschappij heeft doen gevoelen.

De handel in de voortbrengselen der overzeesche gewesten heeft slechts in de eerste maanden van het vorige jaar eenige levendigheid hernomen, om weder tot eene lusteloosheid te vervallen, die nog niet is geweken, en die ten gevolge heeft gehad, dat deze voortbrengselen, die in de Koloniën, wegens de aldaar bestaande mededinging, tot verhoogde prijzen, moesten worden ingekocht, op onze markten, tot steeds verlaagde, moesten worden te gelde gemaakt. Van den anderen kant werden de overzeesche markten door Europesche uitvoer-goederen overkropt, die aldaar niet dan op eenen tragen en verlies gevenden voet afgezet konden worden.

De voortduring der Javasche onlusten, die thans echter, dank zij de veerkracht en standvastigheid van het Gouvernement, ten einde schijnen te loopen, bleven insgelijks de bronnen van welvaart eener Kolonie, die voor den handel van het moederland van zulk eene onschatbare waarde is, ten deele belemmeren.

Het is derhalve niet ten onregte, dat ik mij durf gelukwen-

schen, in de gelegenheid gesteld te zijn, U Wel Ed. Gestr. mede te deelen, dat de baten van het vorige jaar, volgens de balans, welke de directie thans de eer heeft aan Uwe goedkeuring te onderwerpen, de interesten, door de Maatschappij aan hare deelhebbers verschuldigd, geheel hebben gedekt, en daarbij nog een voordeelig saldo van ƒ 27,616. 92 hebben overgelaten, hetwelk op kapitaal rekening zal kunnen worden overgebragt.

Ik neem de vrijheid mij, wegens de bijzonderheden der handelingen die tot deze uitkomst hebben geleid, aan de bij de balans overgelegde bescheiden te gedragen, en heb de eer U Wel Ed. Gestr. al verder te berigten, dat de Directie in het afgeloopene jaar in staat, is geweest om den inkoop en de amortisatie van 3750 aandeelen in de Nederlandsche Handel Maatschappij te bewerkstelligen, en alzoo hare in omloop zijnde aandeelen, van ƒ 1000 ieder, tot op het, door het 7de der artikelen van overeenkomst, bepaalde getal van 24000 te verminderen. De directie zal de eer hebben de voormelde aandeelen aan den Raad overtegeven, ten einde, overeenkomstig het gemelde artikel, in deszelfs vergadering te worden vernietigd; terwijl ik niet twijfel of de wijze, waarop deze voor de Maatschappij voordeelige maatregel is bestuurd, zal de volkomene goedkeuring van den Raad wegdragen.

Het personeel der Directie is sedert de laatste bijeenkomst van den Raad, door de terugkomst van den Heer Directeur CANIE, van wiens medewerking de Directie zich, ten gevolge eener slepende ongesteldheid, gedurende een zoo geruimen tijd had verstoken gezien, weder versterkt; zij verblijdt zich Zijn Ed.: onder het genot eener betere gezondheid, weder in haar midden te zien.

Daar het ligchaam der factorij te Batavia thans door de aankomst van den Heer Valcke de Kamijt, voltallig is geworden, heeft de Directie zich in de gelegendheid gezien, een der leden herwaats te ontbieden, ten einde haar alle zoodanige inlichtingen te geven, als, vooral op zulk een afstand, geschikter bij monde dan bij briefwisseling kunnen worden medegedeeld.

De treurige gesteldheid van den handel over bijna geheel het vast land van Amerika en de nabij liggende Eilanden, gevoegd bij het beter uitzigt, hetwelk de Oost-Indische handel aanbood, schenen de Directie genoegzame gronden op te leveren, om haar te bewegen, alle de middelen der Maatschappij aan te wenden, ten einde in dezen zoo belangrijken tak van den Vaderlandschen handel met veerkracht werkzaam te zijn.

Het is mij bijzonder aangenaam op nieuw den ijver en de bekwaamheid te mogen erkennen, waarmede de Directie in hare pogingen, om de handelsbetrekkingen der Maatschappij in de Indien te vestigen en uit te breiden: door de factorij te Batavia is ondersteund geworden.

De uitweg door de Maatschappij; voor de voortbrengselen onzer fabrijken, in Indien geopend, waarvan de weldadige invloed op de welvaart van onze nijvere bevolking zoo blijkbaar is geweest, beantwoord toenemend aan hetgeen men vermeende daarvan te mogen verwachten.

Niet alleen zijn onze fabrikaten thans bij de Indische bevolking algemeen bekend, maar dezelve worden ook door haar ten volle gewaardeerd en zelfs vaak voorgetrokken; zoodat de mate, waarin het onze nijverheid gelukken zal in de behoeften dier bevolking te voorzien, alleen zal afhangen van de vorderingen welke zij voortdurend zal maken, zoo door hare voortbrengselen naar den smaak der verbruikers te wijzigen, als door het meer en meer invoeren van bezuinigingen, waardoor zij derzelver prijzen meer in verhouding tot die van de voortbrengselen der vreemde nijverheid zal kunnen brengen.

Onvermoeide pogingen en gedurige volharding zijn hierbij te meer noodig, daar onze mededingers geen oogenblik in hunnen ijver verflaauwen, om dat overwigt, hetwelk eene langdurige ondervinding en zware opofferingen hen deden verkrijgen, te blijven behouden.

De Directie, die niets wenscht te verzuimen van hetgeen zij tot het vertier van onzen Lijnwaadhandel vermeent te kunnen bijbrengen, heeft reeds beproefd, om de groote hoeveelheid van fabrikaten, welke onze volksplantingen nog gewoon zijn uit het vaste land van Indië te trekken, door Nederlandsche voortbrengselen te doen vervangen. Eenige dier proeven zijn niet ongelukkig geslaagd en geven hoop, dat deze pogingen, ten voordeele onzer Nationale Nijverheid, aan welke de Maatschappij reeds zoo vaak ten gids heeft mogen verstrekken, niet onvruchtbaar zullen bevonden worden:

Deze proeven der Maatschappij hebben eenige vermindering te weeggebragt in hare handelsbetrekkingen met Bengalen, die zich dan ook in het laatste jaar voornamelijke hebben bepaald tot de aanschaffing der Opium, welke zij gewoon is jaarlijks uit dit gewest te trekken, en het is de factory gelukt aan den voordeeligen uitslag dezer transactie, door de gelukkige keus der goederen, welke zij tot dekking voor deze inkoopen naar Bengalen heeft uitgezonden bevordelijk te zijn.

Hoezeer de goederen en specien, welke de factory naar Pondichery gezonden heeft, ten einde daarvoor retouren in voortbrengselen van de kust van Coromandel te erlangen, zulk eene goede uitkomst niet hebben opgeleverd, is dit nadeel echter door den voordeeligen verkoop der van die kust ontboden goederen, ruim vergoed.

De terugkomst te Batavia van de brik der Nederlandsche Handel-Maatschappij de Mercator, door de factory naar de Persische Golf uitgezonden, stelt mij in staat U Wel. Ed. Gestr. de uitkomst dezer onderneming mede te deelen.

Zoo dezelve eenigzins ongunstig is geweest, moet dit voornamelijk worden toegeschreven aan den ramp der stad Bushiere overkomen, als zijnde deze door Persische benden, weinige dagen voor de aankomst van onzen bodem uitgeplunderd.

Daar het nadeel, bij deze expeditie geleden, zich echter tot het verlies van een gedeelte der uit- en te huis vracht van den voormelden bodem heeft bepaald, en de factory zich door de bij deze expeditie bekomene inlichtingen in hare uitzigten nopens de voordeelige betrekkingen, tusschen dat gewest en onze Indische bezittingen aan te knoopen, bevestigd vond, heeft zij den Mercator, voor eene tweede reis, naar dezelfde bestemming uitgezonden, met eene, ten gevolge der verkregene ondervinding, meer doelmatig ingerigte lading.

Het beheer van de vierde Chinesche expeditie der Maatschappij die, zoo als ik de eer had U Wel. Ed. Gr. in het verledene jaar te berigten, slechts uit twee schepen bestond, werd aan de factory te Batavia opgedragen, en is door deze aan haren agent te Soerabaja, den heer Buchler, bijgestaan door den heer van Caneghem, waarnemend Nederlandsch Consul te Canton, toevertrouwd.

De uitslag van deze onderneming is, zoowel met opzigt tot den verkoop der van hier en van Batavia uitgezondene ladingen, als met betrekking tot de realisatie der aangebragte Theeën zeer nadeelig geweest, niettegenstaande de belangen der Maatschappij daarbij volkomen schijnen behartigd te zijn en de kwaliteit der aangebragte Theeen zeer voldoende is geweest.

Daar dit verlies zich echter nu slechts over twee ladingen uitstrekte is hetzelve gelukkiger wijze kunnen gedekt worden door de aan eenigke[n] baten, verproten uit den verkoop van een gedeelte der uit vorige speculatien en ondernemingen overgehoudene Theeen, die op 31 december 1828, naar den zeer lagen toenmaligen stand der markt gewaardeerd, in de veilingen der Maatschappij van maart en october 1829, met voordeel zijn te gelde gemaakt

Intusschen doet deze bijzondere omstandigheid, bij de algemeene beschouwing van dien handel, niets af; en de Directie heeft begrepen, dat, welke aanleiding zij ook in de werken, haar bij de artikelen van overeenkomst gegeven of haar vaderlandsch gevoel mogt vinden, om den Theehandel niet ligtvaardig op te geven, de verliezen, ten gevolge van dien handel geleden, te beduidend en tevens te vaak herhaald waren, dan dat het van de Maatschappij zoude kunnen gevergd worden, zich daaraan bij voortduring blood te stellen.

Deze bedenking verkrijgt nog een bijkomend gewigt, wanneer men nagaat, dat, bij de schaden, die uit de afrekeningen, nopens de achtereenvolgende expeditien overgelegd, blijkbaar zijn, nog een aanmerkelijk en voortdurend verlies aan interest over de belangrijke kapitalen, tot dezen handel gebezigd, moet gevoegd worden. Dit verlies toch, hoezeer niet afzonderlijk op de boeken uitgetrokken, is daarom niet minder wezenlijk, hetgeen evenzeer het geval is met opzigt tot het nadeel, dat de Maatschappij ondervindt, door dat zij slechts goederen, die weinig ruimte beslaan, uit onze havens naar China heeft af te zenden en zich daardoor in de onmogelijkheid bevindt aan hare derwaarts bestemde schepen eene uitvracht te verschaffen.

De Directie heeft, wel is waar, getracht aan dit bezwaar te gemoet te komen, door hare naar Canton bestemde schepen, te Batavia, met goederen voor de Chinesche markt te beladen, dan deze maatregel heeft geenszins aan de verwachting beantwoord, daar het verlies op deze goederen de daarop verdiende vracht bijna telkens heeft overtroffen.

De overweging van alle deze omstandigheden, gevoegd bij de lusteloosheid van het Theeartikel en bij de onzekerheid, waarin hetzelve zich, ten gevolge van hetgeen bij onze naburen in dezen voorvalt en van den verwarden staat van zaken te Canton, bevindt, hebben de Directie genoopt voor het oogenblik hare thee-expeditien te staken: zij is daartoe te eerder overgegaan, omdat hare voorraad van Thee nog vrij aanzienlijk is en door de aanstaande terugkomst der tweede schepen, in 1829 afgezonden, eerlang staat vermeerderd te worden.

De Directie niettemin verlangende, den uitweg, welke het Chinesche Rijk voor eenige voorwerpen onzer Nijverheid aanbiedt, zoo mogelijk te behouden, heeft het aan de factorij overgelaten, daarvan eene zekere hoeveelheid, door de Directie aan haar toegezonden, naar Canton af te schepen, om zich daarvoor, in voor de Javaansche markt geschikte goederen, die zij reeds dikwijls met voordeel van Canton heeft getrokken, retouren te doen maken.

De uitslag der expeditie van het schip Raymond, door de factory, met eene lading Rijst, naar Canton uitgezonden, en over Manilla teruggekeerd, is zeer nadeelig geweest, daar de suiker, waaruit deszelfs retour lading naar Nederland bestond, niet dan met groot verlies is kunnen worden te gelde gemaakt. Ik vleije mij met de hoop, dat eene tweede onderneming van denzelfden aard, doch van minder belang, welke de factory met de brik der Maatschappij, de Koning der Nederlanden, heeft gewaagd, gunstiger zal uitvallen, dewijl men zich te Canton zelve, van eene voldoende retour lading voor de markt van Batavia bestemd, heeft kunnen verzekeren.

De Maatschappij heeft, over het algemeen, redenen, om over den loop harer zaken op Java zelve voldaan te zijn.

De Indische regering heeft zich, ten gevolge van den verbeterden toestand harer geldmiddelen, in staat bevonden, de tijdelijke ongelegenheden op Java door eenen te grooten overvloed van koperen munt veroorzaakt, eenigzins te leenigen; terwijl de doelmatige wijze, waarop de Javasche Bank wordt bestuurd, het hare heeft bijgebragt om den handels-omloop in deze Kolonie te bevorderen.

De werkzaamheden der Commissie van Landbouw op Java hebben veel bijgedragen tot de vorderingen, welke deze tak

van nijverheid, ten gevolge der aanmoediging van het Gouvernement, bij voortduring blijft maken.

Het gevolg deze vorderingen begint reeds merkbaar te worden in de zamenstelling der retourladingen, die van Java herherwaarts worden gezonden, en het is te verwachten, dat hetzelve op den handel van eene zeer gunstige uitwerking zal zijn, wanneer de eerste proeven, die steeds met opofferingen gepaard gaan, door eene regelmatige opbrengst vervangen zullen worden.

De overeenkomst tusschen het Gouvernement en de Maatschappij wegens de Koffij der *Preanger Regentschappen* gesloten heeft bij voortduring eene geregelden loop gehad, doch de belangen der contracterende partijen hebben eene wijziging in de bepaling dier overeenkomst wenschelijke gemaakt, ten gevolge waarvan de helft van het bedrag, hetwelk het Gouvernement, na primo julij 1829, aan de Maatschappij verschuldigd was, en dat destijds nog *f* 5,600,000: - beliep, aan haar, ter somma van *f* 2,800,000: - is terug betaald.

Deze gelden, benevens die, welke de Maatschappij uit haren omloop heeft kunnen afzonderen, stelden de Directie in staat de amortisatie harer Aandeelen, waarvan ik straks gewaagde, te bewerkstelligen.

Volgens de voormelde gewijzigde overeenkomst, zal de verdere afbetaling der Preanger schuld plaats hebben, in jaarlijksche geregelde termijnen, die zoodanig zijn bepaald, dat de laatste daarvan in julij 1839 vervalt, ten zij het Indiesch Gouvernement deszelfs schuld op den vroegeren, bij het oorspronkelijke contract bepaalden termijn, mogt verlangen af te doen. De Maatschappij behoudt intusschen haar regt op de Preanger koffij, tot op de geheele afbetaling dezer schuld.

De prijs van *f* 19, — tot welke de Maatschappij de Kofij, uit den pluk van 1828, aan de Indische regering heeft moeten betalen, is ten gevolge der voortdurende daling van dit artikel, bij de uitkomst al weder hooger bevonden, dan dien, tot welken zij zich partijen Koffij, waarvoor niet gecontracteerd was, heeft kunnen aanschaffen, en hier uit is wederom een aanzienlijk bijkomend verlies op de retouren der Maatschappij voortgevloeid.

De Raad zal derhalve, zoo ik mij vlei, niet zonder genoegen vernemen dat deze gedurige, met den geest der overeenkomst strijdige, verliezen, gevoegd bij de moeijelijkheid, om tijdens de nieuwe prijsbepaling in 1829, eenen voor beide partijen billijken maatstaf te vinden, aanleiding hebben gegeven tot eene wijziging in de overeenkomst, die, aan de eene zijde, het gouvernement eenig aandeel in de voordeelen, welke uit eene rijzing in het koffij-artikel zoude kunnen voortspruiten, toekent, doch tevens, van den anderen kant, aan de Maatschappij eene meer voldoende uitkomst waarborgt.

De opium-pacht, die in den loop van 1828, minder had opgebragt dan de voorloopige berigten der factorij deden verwachten, heeft insgelijks, in het voorloopene jaar, het voordeel, waarop destijds, naar de bekende grondslagen, gerekend was, niet opgeleverd, en de directie is hierom te eerder, bij den afloop van het contract, overgegaan tot eene nieuwe overeenkomst met het Gouvernement, op eenen voet, waarbij, wel is waar, de eventuële voordeelen voor de Maatschappij worden verminderd, maar waarbij tevens deze gewigtige onderneming minder afhankelijk wordt gemaakt van de omstandigheden, die soms nadeelig op hare uitkomst hebben gewerkt.

De directie, heeft zich verder, op het verlangen des Gouvernements, belast met de betaling der pensioenen, delegatien en verloftractementen, waarvoor haar de noodige remises van wege de Indische regering zullen worden overgemaakt.

Door de agentschappen der factorij te Samarang en te Soerabaija zijn bij voortduring, niet onbelangrijke diensten bewezen, zoo wel wat den verkoop der op Java aangebragte goederen als de verzameling der voor de Maatschappij benoodigde retouren betreft.

Het agentschap te Anjer begint ook eenig gewigt te verkrijgen en bij hetzelve schijnt men meerdere levendigheid voor het vervolg te verwachten.

Te Padang, op de kust van Sumatra, beantwoord het agentschap minder aan hetgeen men zich daarvan had voorgesteld, hetwelk grootendeels aan de ontmoediging der inlanders, ten gevolge van den verlaagden prijs der koffij, moet worden toegeschreven.

Overtuigd van de noodzakelijkheid om haren handel naar de tegenwoordige gesteldheid der Maatschappij in te rigten, heeft de directie het, voor het tegenwoordige, onraadzaam geoordeeld, verdere agentschappen in den Indischen Archipel daar te stellen; achtende zij het verkieslijker op de punten, waar zij reeds nuttige betrekkingen heeft aangeknoopt, doelmatig werkzaam te zijn, dan eenen voor hare middelen te uitgebreide kring te omvatten.

(Het vervolg en slot in ons eerstkomend no.)

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Sept. 19—brik *Belge*, De Boer, van Batavia den 18den september, naar Anjer en Manilla, passagier: de heer H. Dunman.

BATAVIA.

Aangekomen.

Sept. 20—brik *Bianhong*, Malle, van Cheribon den 16den september, met Zr. Ms. troepen.

Sept. 21—schip *Baron van der Capellen*, J. A. Tholen, van Amsterdam den 28sten mei, met 135 man koloniale mattozen 4 vrouwen en 1 kind.—Amerik. bark *Generaal Hamilton*, J. Pearce, van Canton den 11den augustus, passagier: de heer J. Hart.—stoom-boot *Van der Capellen*, J. F. Grum, van Soerabaija den 17den september, hebbende aan boord Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indie en gevolg.

Vertrokken.

Sept. 21—Eng. schip *Grenock*, R. R. Hunter, naar Nederland, passagiers, de heeren P. Blacwoord en T. H. Schott.—schip *De Rosalie*, A. Cordier: naar Padang, passagiers: de heer P. L. Lataije en vrouw, de heer T. Bonnet, vrouw en kind, 2de luitenants der expeditionaire Van Strasheim en Reimer.—brik *Le Heros*, B. C. Tenham, naar Soerabaija.

Sept. 22—schip *Buitenzorg*, J. G. Ross, naar Indramaijoe.—brik *Willem*, M. Schaap, naar Soerabaija, passagier: de heer J. Clonkert van Assen.—brik *De Rottestroom*, H. Kreeft, naar Rotterdam, passagiers: 2de luitenant J. Harold, de heer J. Boleuder.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Anna Paulowna*; schepen l'Esperance, Abel Tasman, Hoogoan, Schoon Verbond, Baron van der Capellen: stoom-boot Van der Capellen; brikken Foengfie, Clementine, De Twee Gebroeders, Fatahilwahap, Johanna Fredrika, Bianhong; schoeners Diomedes, Norma, Trenganoe, Fathool Mobin; barken De Goede Intentie, Boeroeng.—Eng. brik Faith.—Amerik. schip Lotos; bark Generaal Hamilton.—Atjiensche brik Lexmeij; bark Diana.

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Tarwen brood de 14 oncen.	"	25	"	30	"	33
Varkens-vleesch het katje.	"	26	"	40	"	32
Ossen-vleesch het pond	"	20	"	25	"	16½

MARKTPRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents*
Klapper-olie per takker of 33 bottels	6	15	10	"	5	94
Idem per bottel	"	25	"	35	"	"
Katjang-olie per takker .	5	65	7	"	4	52
Idem per bottel	"	20	"	27	"	"
Dempel-olie per pikel .	"	"	37	"	22	"
Rijst per koijang . . .	105	"	100	"	90	"
Idem per [illegible]	[illegible]	15	"	40	"	40
Koffij per [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	560	"
Brandhout, de vadem van 18 voeten op 6 . . .	14	"	25	"	12	"

EDICTALE CITATIEN.

Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Batavia, aan Mr. *P. C. Ardesch*, advokaat en gepatenteerd procureur bij acte van den 3den mei 1830 sub no. 295, agerende voor den sequester en curator ad lites der insolvente boedels te Batavia, en als zoodanig administrerende de insolvente boedels van wijlen *G. M. de Weitzel*, in leven kapitein-luitenant bij de koninglijke marine, laatst supercarga van het particulier schip DE VROUW AGATHA; *Joseph Maertens*, laatst deurwaarder bij den landraad te Batavia; *W. C. F. Barbiers*, in leven stafmeester-kant

bij de 18de afdeeling nationale infanterie en cantine houder te Weltevreden en *Aboe Bakar Lebé*, in leven handelaar, hebben verleend het eerste defaut en eene tweede dagvaarding tegen den 28sten october 1830.

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden raad, dagvaard elk en een iegelijk, die eenige actie of pretentie op en tegen de voornoemde boedels vermeenen mogten te hebben, om op donderdag den 28sten october 1830, des morgens om 8 uren, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareren ter rolle van meergemelden raad, ten einde het eerste defaut te purgeren en als nog te hooren eisch doen.

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, na voorgaanden klokslag van de puije van het raadhuis te Batavia, den 22sten september 1830.

De deurwaarder voornoemd,
SCHOUTEN.

Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Batavia, aan Mr. *P. C. Ardesch*, advokaat en geadmitteerd procureur, bij acte van den 3den mei 1830 sub no. 295, agerende voor den sequester en curator ad lites, der insolvente boedels te Batavia, en als zoodanig administrerende den insolventen boedel van wijlen *Qua Tangok*, in leven vischverkooper, hebben verleend het eerste defaut en eene tweede dagvaarding tegen den 28sten october 1830.

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden Raad, dagvaard elk en een iegelijk, die eenige actie of pretentie op en tegen den voornoemden boedel vermeenen mogten te hebben, om op donderdag den 28sten october 1830, des morgens om 8 uren, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareeren, ter rolle van meergemelden Raad, ten einde het eerste defaut te purgeeren en als noch te hooren eisch doen.

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, na voorgaande klokslag van de puije van het raadhuis te Batavia, den 22sten september 1830.

De deurwaarder voornoemd,
SCHOUTEN.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Op donderdag den 14 october 1830, zal ter plaatse alwaar op dien dag vendutie zal worden gehouden, ten overstaan van eene kommissie uit den Raad van Justitie te Samarang, krachtens vonnis van gemelden Raad, d. d. 30 augustus, ter instantie van den prokureur *A. Hartsinck*, als zoodanig agerende voor en van wege de executeuren in den boedel van wijlen *Joseph Manuel*, bij executie worden verkocht, de navolgende vastigheden, toebehoorende aan *Abraham Noteboom Pijl* en *Christina Delling*, weduwe wijlen *Daniel Pijl*.

Een stukje land met het daarop staande planken huis en steenen bijgebouwen, alle met pannen gedekt, wijk litt. D no. 354.

Een erf, met de daarop staande steenen met pannen gedekte pedakken, wijk litt. D no. 355.

Indien er iemand mogt zijn, die eenig regt actie of toezegging op voornoemde vastigheden zoude willen pretenderen, en zich opposeeren tegens gemelde executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekende bekend.

De deurw. en gesw. expl. bij gemelden raad,

Samarang, *den 17den sept. 1830.*
SCHWARTZE.

—Uit de hand te koop, eene gouden zeer prachtig bewerkte collier, met derzelver braceletten en verder toebehooren; adres lands drukkerij.

—Allerhande europesche en Padangsche goudwerken, bestaande in garnituren, colliers, brasseletten, horologiekettingen, cachetten en sleutels, amberbollen en meer andere artikelen; alsmede pas aangebragte champagnewijn, astralelampen, gemonteerde koetziershoeden en alle soorten van provisien en dranken, bij

J. VAN DIJK.

—For Sale, Bills on Bengal, apply to

W. FITZ. PAINE.

21st September 1830.

—Exquise « Old London Particular" onmiddelijk van madeira aangebragt te koop bij

THOMPSON, ROBERTS en CO.

Batavia, *20 sept. 1830.*

GEBOORTEN.

Heden verloste van een zoon, de echtgenoote van

Kadoe, *1 sept. 1830.* N. ROMPELMAN.

—Heden verloste van eene welgeschapen dochter, de geliefde echtgenoote van

F. H. GROOTE.

Batavia, *den 20sten sept. 1830.*

—Op heden beviel vrij voorspoedig van een' zoon, mijne geliefde echtgenoote

E. F. FISCHER.

Batavia, *20 sept. 1830.*

STERFGEVALLEN.

Het noodlot heeft mij in den droevigen toestand gedompeld, familie en bekenden te moeten doen weten, dat heden namiddag, omstreeks 3 ure, mij door den dood ontrukt is, mijne zeer geliefde echtgenoote *F. M. Brouwer*, mij nalatende een pand onzer liefde, te jong om deszelfs onherstelbaar verlies te kunnen beseffen.

H. bewijzen in haar het verlies eener opregt liefderijke [illegible] gade heb-ben ontvangen, dit is en zal mijn troost zijn.

Batavia, *17 sept. 1830.* D. H. KOLFF jun.

NAGELATEN BOEDELS.

Pro Deo.

De insolvente boedel van wijlen *M. Lansberg*, in leven klerk, bij dispositie van den raad van justitie alhier, de dato 2 dezer, aan de desolate boedelkamer overgegeven zijnde, zoo wordt bij deze elk en een iegelijk opgeroepen, die daarvan iets te vorderen heeft, dan wel daaraan verschuldigd is, om opgave of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, gerekend van heden.

Namens de desolate boedelkamer.

Soerabaija, *De secretaris,*
31 augustus 1830. OOSTHOEK.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

J. M. Gonsalves is gemagtigde van A. W. [illegible]naar.

Batavia, *14 september 1830.*

—Bal en souper in de societeit *de Harmonie*, op aanstaanden vrijdag den 24sten dezer, op den gewonen tijd.

Batavia, *De secretaris,*
den 20sten sept. 1830. SCHIFF.

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.